

RECEPȚIONAT

Agenția Națională pentru Cercetare
și Dezvoltare _____
_____ 2025

AVIZAT

Secția AȘM _____
_____ 2025

RAPORT ȘTIINȚIFIC ANUAL **(pentru etapa 2025)**

**privind implementarea proiectului din cadrul concursului
de cercetare și inovare "Reziliența Republicii Moldova la situații de criză"**

Proiectul **Sporirea exportului principalelor produse agroalimentare din
perspectiva consolidării rezilienței securității alimentare a Republicii
Moldova**

Cifrul proiectului **23.70105.5107.07**

Prioritatea strategică **IV. Provocări Societale**

Președintele Consiliul științific/Senat **STRATAN Alexandru**

Prorector pentru cercetare și
parteneriate **COCIUG Victoria**

Conducătorul proiectului **STRATAN Alexandru**

CUPRINS

1.	Scopul etapei 2025	3
2.	Obiectivele etapei 2025	3
3.	Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei 2025	3
4.	Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei 2025	4
5.	Rezultatele obținute	6
6.	Diseminarea rezultatelor la foruri științifice	9
7.	Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului 2025	12
8.	Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului 2024	13
9.	Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului 2024	13
10.	Dificultăți în realizarea proiectului: financiare, organizatorice, legate de resursele umane	14
11.	Recomandări, propuneri	14
12.	Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect 2025 în limba română și în limba engleză (Anexa 1)	15
13.	Lista lucrărilor științifice, publicate în anul 2025 (Anexa 2)	17
14.	Executarea devizului de cheltuieli din contractul de finanțare pentru anul 2025	20
15.	Componența echipei conform contractului de finanțare pentru anul 2025 (Anexa 4)	21

1. Scopul etapei 2025 conform proiectului depus la concurs (obligatoriu)

Echipa de proiect reprezentată de cercetători din cadrul Academiei de Studii Economice a Moldovei și-a propus pe parcursul anului 2025 să realizeze următorul **scop**:
Elaborarea sintezei strategice care clarifică relația dintre exporturile agroalimentare și reziliența securității alimentare, în vederea calibrării intervențiilor sectoriale.

2. Obiectivele etapei 2025 (obligatoriu)

1. Determinarea potențialului de export al RM sub incidența riscurilor securității alimentare.
2. Dezvoltarea soluțiilor de sporire a exportului din perspectiva rezilienței securității alimentare în contextul vulnerabilităților.
3. Transferul rezultatelor cercetării către autoritățile publice centrale și dobândirea capacităților de dezvoltare pentru proiecte naționale și internaționale.

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei 2025 (obligatoriu)

1. Elucidarea și analiza indicatorilor prin intermediul cărora se poate de evaluat potențialul de export al produselor agroalimentare.
2. Analiza și sintetizarea din perspectiva avantajelor și dezavantajelor, principalelor elemente metodologice de estimare a securității alimentare din experiența internațională (WB, FAO, WPF, etc), posibile de transpus pentru RM.
3. Dezvoltarea sistemului de indicatori de evaluare a potențialului de export pentru principalele produse agroalimentare ale RM din optica rezilienței securității alimentare.
4. Evaluarea beneficiilor și costurilor exporturilor produselor agroalimentare de bază pentru cei patru piloni ai securității alimentare, în contextul vulnerabilităților interne și externe.
5. Elaborarea cadrului în care se vor reflecta interconexiunile între instrumentele politicii comerciale (economice) și pilonii securității alimentare: *obiectivele securității alimentare → potențialul de export al produselor agroalimentare de bază → instrumente de politici comerciale (economice)*.
6. Identificarea și sistematizarea, în funcție de nivelul de complexitate, a soluțiilor de consolidare a potențialului de export al principalelor produse agroalimentare prin perspectiva rezilienței securității alimentare.

Pentru etapa de raportare (anul 2025) au fost stabiliți următorii **indicatori de cuantificare a rezultatelor obținute în activitate (livrabile măsurabile)**:

7. **1 studiu analitic în format electronic** cu titlul *Studiu analitic privind reziliența securității alimentare prin prisma comerțului exterior în Republica Moldova*.
8. **2 articole** în Scientific Papers - Series Management, Economic, Engineering in Agriculture and Rural Development (cu Factor de Impact, indexat în WoS).
9. **1 articol** în Revistele IBIMA, Spania - (cu Factor de Impact, indexat în Scopus și Springer).
10. **1 articol științific**, în *Conference Proceeding ICMSEM* (Indexat în Springer și WoS);
11. **1 articol** în Economy and Sociology, Revista INCE (cat. B+) (Indexat în BDI).
12. **1 articol** în Economica, Revista ASEM (cat. B+) (Indexat în BDI).

13. **1 articol** în Revista Științifică a Universității din Galați - (Indexat în BDI).
14. participare la *Conferința Științifică Internațională, 5-7 iunie 2025, Agriculture for Life, Life for Agriculture*, București, Romania - **2 prezentări**.
15. participare la *Conferința Științifică Internațională, mai-iunie 2025, IBIMA* - 45, Grenada, Spania - **1 prezentare**.
16. **Expoziția Europeană de Creativitate și Inovație (Iași, România)**, – 10 mai 2025, în cadrul acestui eveniment echipa a participat cu 2 produse.
17. participare la *Conferința Științifică Internațională, 23–26 iulie 2025, ICMSEM, Lille, France* - **1 prezentare**.
18. participare la *Conferința Științifică Internațională, septembrie 2025, eveniment organizat de Academia de Studii Economice din Moldova* - **1 prezentare**.
19. organizarea a unui **evenimentului științific – Masa rotundă**, în conformitate cu regulamentul ANACEC.

4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei 2024 (obligatoriu)

Pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei anuale 2025, respectând acțiunile planificate au fost realizate următoarele acțiuni:

- 1. Au fost elucidați și analizați indicatorii prin intermediul cărora se poate de evaluat potențialului de export al principalelor produse agroalimentare.** Validarea indicatorilor ce includ nivelul avantajului comparativ, gradul de concentrare pe produse și piețe, valoarea adăugată obținută prin procesare, standardizarea și competitivitatea externă este relevantă pentru evaluarea riguroasă a capacității Republicii Moldova de a-și extinde exporturile, fără a compromite securitatea alimentară. Prin clarificarea acestor variabile, devine posibilă fundamentarea unor politici comerciale orientate spre performanță și reziliență.
- 2. A fost fundamentat faptul că interdicțiile nejustificate la exportul produselor agroalimentare pot perturba lanțurile valorice și pot vulnerabiliza reziliența securității alimentare, ceea ce reclamă o utilizare extrem de atentă a acestor instrumente de politică.** Limitarea excesivă sau nefundamentată a exporturilor riscă să destabilizeze lanțurile valorice, să reducă investițiile în procesare și să compromită încrederea partenerilor externi. Raționalizarea acestei exigenți oferă o perspectivă tehnică asupra rolului comerțului exterior ca mecanism stabilizator și demonstrează că predictibilitatea exporturilor contribuie la funcționarea coerentă a sistemului agroalimentar.
- 3. A fost dezvoltat sistemul de indicatori de evaluare a potențialului de export pentru produsele agroalimentare de bază ale RM din optica rezilienței securității alimentare.** Integrarea indicatorilor comerciali (RCA, HHI, gradul de procesare, dinamica termenilor comerțului) cu indicatorii rezilienței alimentare (disponibilitate, acces, utilizare, stabilitate, agenție, sustenabilitate) este relevantă pentru obținerea unei evaluări multidimensionale, capabile să surprindă atât performanța exporturilor, cât și vulnerabilitățile sistemului alimentar. Această sinteză tehnică permite formularea unor politici comerciale și alimentare coerente.
- 4. Au fost analizate și sintetizate din perspectiva avantajelor și dezavantajelor, principalele elemente metodologice de estimare a securității alimentare din experiența internațională (WB, FAO, WPF, etc) posibile de transpus pentru RM.** Preluarea cadrului

FAO privind cele șase dimensiuni ale securității alimentare, a instrumentelor GIEWS, SSR, IDR și a metodologiilor Băncii Mondiale și WFP oferă o bază consistentă pentru armonizarea analizelor interne cu standardele internaționale. Adaptarea acestor abordări este necesară pentru îmbunătățirea monitorizării vulnerabilităților alimentare la nivel național.

5. Au fost colectate date, privind componentele securității alimentare (disponibilitate, acces, utilizare, stabilitate), indirect, prin preluarea din bazele de date ale instituțiilor internaționale (World Development Indicators (DataBank), FAOSTAT Database), apoi validate, pentru a le prelucra în procesul construirii indicelui compozit al securității alimentare, relevant, pentru situația din RM prin intermediul software statistic XLSTAT și a platformei de programare R (R Core Team, 2020). Structurarea și verificarea acestor date, prin utilizarea procedurilor statistice de normalizare și agregare, este relevantă pentru elaborarea unui indicator robust, comparabil internațional și adaptat contextului Republicii Moldova. Această abordare oferă fundamentul empiric necesar pentru evaluarea rezilienței alimentare.

6. A fost determinată interdependența dintre indicele compozit al rezilienței securității alimentare și volumul exporturilor principalelor produse alimentare. Analiza corelațiilor dintre dinamica exporturilor și nivelul rezilienței alimentare oferă o înțelegere aprofundată a relației bidirecționale dintre performanța comercială și stabilitatea alimentară. Acest rezultat tehnic permite identificarea zonelor sensibile la șocuri externe și ajustarea politicilor comerciale pentru a susține reziliența.

7. Au fost evaluate beneficiile și costurile exportului produselor agroalimentare de bază pentru cei șase piloni ai securității alimentare, în contextul vulnerabilităților interne și externe. Evaluarea comparativă a efectelor exporturilor asupra disponibilității, accesului, utilizării, stabilității, agendei și sustenabilității alimentelor este relevantă pentru înțelegerea balanței dintre avantajele economice (venituri, procesare, modernizare) și riscurile sistemice (volatilitatea prețurilor, presiuni asupra stocurilor interne). Această apreciere oferă suport tehnic pentru politici echilibrate.

8. Au fost identificate și sistematizate după principiul complexității, soluțiile de fortificare a potențialului exportului principalelor produse agroalimentare prin prisma rezilienței securității alimentare. Ordinea strategică a soluțiilor - de la diversificarea piețelor până la consolidarea infrastructurii logistice și modernizarea certificărilor - furnizează o structură coerentă pentru intervenții graduale. Această clasificare este necesară pentru creșterea competitivității sectorului agroalimentar, menținând totodată stabilitatea alimentară internă.

9. A fost elaborat un cadru unde se reflectă interconexiunile între instrumentele politicii comerciale (economice) și pilonii securității alimentare: *obiectivele securității alimentare* → *potențialul de export al produselor agroalimentare de bază* → *instrumente de politici comerciale (economice)*. Definirea legăturilor dintre obiectivele securității alimentare, potențialul de export și instrumentele comerciale propune un suport conceptual esențial pentru formularea politicilor integrate. Acest cadru asigură coerența între intervențiile economice și cele destinate consolidării rezilienței alimentare, facilitând o guvernare eficientă.

10. Au fost prezentate rezultatele cercetării autorităților publice centrale. Expunerea

acestor rezultate oferă o platformă de comunicare instituțională prin care concluziile tehnice, datele validate și modelele analitice formulate în cadrul cercetării devin accesibile structurilor decizionale. Această diseminare este relevantă pentru integrarea recomandărilor în procesele de elaborare a politicilor publice, asigurând coerența dintre analiza științifică și instrumentele administrative utilizate în guvernare.

11. Au fost inițiate direcții de cercetare intercorelate cu tema proiectului pentru proiecte naționale și internaționale. Lansarea acestor direcții contribuie la extinderea capacității de cercetare și la conectarea tematicii exporturilor agroalimentare și a rezilienței securității alimentare cu agende științifice emergente. Această inițiere este necesară pentru consolidarea participării Republicii Moldova în consorții internaționale, pentru atragerea de finanțări competitive și pentru stimularea inovării în analiza sistemelor alimentare.

5. Rezultatele obținute (descriere narativă 3-5 pagini) (obligatoriu)

1. Analiza potențialului de export al principalelor produse agroalimentare a RM prin prisma rezilienței securității alimentare.

(i) *Sistemul de indicatori de evaluare a potențialului de export pentru produsele agroalimentare de bază ale RM din optica securității alimentare.*

Potențialul de export al produselor agroalimentare poate fi interpretat riguros doar atunci când sunt combinate perspectivele comerciale cu cele alimentare, întrucât performanța externă a sectorului depinde în mod direct de stabilitatea sistemului alimentar intern. În această accepțiune, abordările tradiționale bazate exclusiv pe indicatori comerciali, precum avantajul comparativ sau gradul de concentrare, sunt insuficiente pentru a surprinde vulnerabilitățile sistemice ce pot compromite continuitatea exporturilor. Pentru a reflecta această interdependență, a fost creat un sistem compus din indicatori ce acoperă atât dimensiunile comerțului exterior (RCA, HHI, nivelul de procesare și diversificare), cât și componentele esențiale ale securității alimentare: disponibilitate, acces, utilizare, stabilitate, agenție și sustenabilitate. Analiza acestor dimensiuni, realizată în paralel pentru Republica Moldova și pentru un grup de referință, a evidențiat faptul că potențialul de export este strâns legat de capacitatea de a menține un echilibru între cererea externă și necesarul intern, iar deviațiile de la acest echilibru generează presiuni ce pot afecta atât reziliența sectorului, cât și dinamica exporturilor. Prin urmare, utilizarea indicatorilor integrați permite identificarea sectoarelor care pot fi extinse comercial fără riscul destabilizării alimentare interne și contribuie la formularea unor direcții coerente de dezvoltare.

(ii) *Mecanismul sporirii competitivității produselor agroalimentare de bază ale RM din optica securității alimentare.*

Interpretarea competitivității agroalimentare presupune plasarea sa în dublul context al performanțelor comerciale și al stabilității alimentare interne. Abordările tradiționale se concentrează pe dinamica exporturilor, pe productivitate și pe accesul la piețe, însă crizele recente au demonstrat că competitivitatea devine sustenabilă doar atunci când este corelată cu reziliența alimentară. Pornind de la această premisă, a fost construit un mecanism ce descrie modul în care veniturile provenite din export generează investiții în procesare, standardizare, infrastructură

logistică și tehnologii avansate, iar aceste elemente, la rândul lor, sporesc siguranța alimentară, calitatea producției și adaptabilitatea sectorului la cerințele externe. Analiza comparativă cu tendințele europene a evidențiat faptul că țările care coexistă comercial și alimentar într-un mod echilibrat sunt cele care asigură continuitatea investițiilor în tehnologii verzi, certificări internaționale și lanțuri valorice performante. În acest cadru, mecanismul dezvoltat permite interpretarea competitivității ca proces circular, în care consolidarea exporturilor contribuie la securitatea alimentară, iar securitatea alimentară stabilește limitele și direcțiile de dezvoltare a exporturilor.

(iii) *Indicele sintetic al rezilienței securității alimentare în acord cu exportul produselor agroalimentare.*

Necesitatea unui indice sintetic derivă din faptul că securitatea alimentară, în complexitatea ei, nu poate fi evaluată printr-o singură dimensiune. În mod tradițional, reziliența alimentară este analizată separat prin prisma disponibilității, accesului, utilizării și stabilității, dar în contextul intensificării schimburilor comerciale, aceste dimensiuni sunt influențate în mod simultan și direct de dinamica exporturilor. Pornind de la această constatare, a fost construit un indice sintetic care integrează cele șase dimensiuni moderne ale securității alimentare - disponibilitate, acces, utilizare, stabilitate, agenție și sustenabilitate - împreună cu indicatori comerciali precum autosuficiența, dependența de import și volatilitatea piețelor externe. Aplicarea indicelui asupra seriei de date aferentă Republicii Moldova a permis identificarea relației dintre ritmul exporturilor și gradul de robustețe al sistemului alimentar. Rezultatele demonstrează că perioadele de intensificare comercială coincid cu vulnerabilități specifice în dimensiunile stabilității și accesului, iar perioadele de reechilibrare alimentară reflectă ajustări în dinamica exporturilor. Indicele oferă astfel o bază analitică solidă pentru calibrarea politicilor comerciale în funcție de reziliența alimentară..

(iv) *Setul de indicatori climatici aplicabili evaluării potențialului de export și a rezilienței securității alimentare.* Schimbările climatice influențează structural producția agroalimentară, iar evaluarea riscurilor climatice a devenit indispensabilă pentru anticiparea perturbărilor din lanțurile valorice. Indicatorii climatici - precum frecvența secetelor, abaterea de la regimul normal al precipitațiilor, intensitatea valurilor de căldură, degradarea solului și instabilitatea recoltelor - au fost selectați pentru capacitatea lor de a reflecta vulnerabilitatea agriculturii. Compararea acestor indicatori în timp și în raport cu piețele regionale relevă conexiunea directă dintre expunerea climatică și stabilitatea exporturilor, întrucât culturile sensibile la variabilitatea climatică generează fluctuații ale volumului exportabil și pot crea presiuni asupra consumului intern. În consecință, setul de indicatori climatici reprezintă o bază analitică necesară pentru integrarea riscurilor climatice în deciziile comerciale și alimentare.

2. Elaborarea recomandărilor privind sporirea exportului principalelor produse agroalimentare în contextul rezilienței securității alimentare.

(i) Metodologia evaluării beneficiilor și costurilor exportului principalelor produse agroalimentare pentru cei șase piloni ai securității alimentare, în contextul vulnerabilităților interne și externe.

Evaluarea exporturilor în raport cu securitatea alimentară presupune depășirea abordărilor unidimensionale, întrucât exporturile pot genera beneficii economice considerabile, dar, în anumite condiții, pot produce presiuni asupra disponibilității interne sau asupra accesibilității alimentelor. Pentru a clarifica acest echilibru fragil, a fost elaborată o metodologie care examinează exporturile prin prisma celor șase piloni ai securității alimentare. Metodologia distinge efectele directe - cum sunt creșterea veniturilor, stimularea modernizării și a investițiilor - de efectele indirecte, precum volatilitatea prețurilor, presiunea asupra stocurilor, riscurile sociale sau riscurile ecologice asociate intensificării exporturilor. Aplicarea acestei metodologii relevă faptul că beneficiile și costurile nu sunt distribuite uniform între piloni și că relația dintre export și securitatea alimentară depinde de capacitatea țării de a gestiona riscurile, de a stabili piața internă și de a optimiza lanțurile valorice interne. În acest sens, metodologia reprezintă un instrument indispensabil pentru formularea unor politici care să maximizeze câștigurile comerciale fără a compromite echilibrul alimentar.

(ii) Cadrul de soluționare a fortificării potențialului exportului, reieșind din reziliența securității alimentare.

Construirea unui cadru de soluționare a devenit necesară odată cu constatarea faptului că extinderea exporturilor nu poate fi realizată în absența unei alinieri strategice cu obiectivele securității alimentare. În mod tradițional, politicile comerciale și cele alimentare sunt tratate separat, dar crizele recente au evidențiat interdependența lor structurală. În cadrul proiectului, au fost identificate principalele constrângeri logistice, climatice, instituționale și tehnologice care limitează atât competitivitatea comercială, cât și stabilitatea alimentară. Cadrul rezultat urmărește corectarea acestor neconcordanțe prin instrumente economice aplicabile - tarifyare, netarifyare, investiționale și de infrastructură - și propune o succesiune coerentă de intervenții ce pot sprijini convergența cu standardele europene. Prin această abordare, cadrul devine un instrument strategic capabil să orienteze politicile publice și investițiile private în direcția unei creșteri comerciale sustenabile și compatibile cu reziliența alimentară.

(iii) Soluții de optimizare a potențialului exportului principalelor produse agroalimentare prin prisma rezilienței securității alimentare, aranjate după complexitate.

Necesitatea de a sistematiza soluțiile pentru dezvoltarea exporturilor în funcție de complexitatea lor apare din diversitatea provocărilor cu care se confruntă sectorul agroalimentar. Măsurile cu aplicabilitate imediată se referă la diversificarea piețelor, îmbunătățirea logisticii, eliminarea rapidă a blocajelor operaționale și consolidarea capacităților de depozitare. Pe termen mediu se înscriu acțiunile ce necesită investiții considerabile - modernizarea procesării, dezvoltarea produselor cu valoare adăugată, extinderea certificărilor internaționale și îmbunătățirea sistemelor de trasabilitate. Nivelul superior include transformări structurale orientate spre inovare,

digitalizare și creșterea complexității economice, care permit amplasarea Republicii Moldova pe traiectoria unei competitivități durabile. Ordinea acestor soluții reflectă ritmul realist al modernizării sectorului și capacitatea acestuia de a răspunde exigențelor piețelor globale fără a vulnerabiliza securitatea alimentară internă.

(iv) Platforma tehnologică inovatoare pentru reziliența producției agroalimentare și extinderea exporturilor.

Introducerea tehnologiilor Agri-voltaice reprezintă o soluție tot mai utilizată internațional pentru reducerea presiunilor climatice și energetice asupra agriculturii. Aceste sisteme, care combină producerea de energie fotovoltaică cu cultivarea plantelor, contribuie la reducerea stresului hidric, protecția culturilor împotriva fenomenelor extreme, stabilizarea microclimatului și diminuarea costurilor energetice ale fermierilor. În analiza efectuată pentru Republica Moldova, modelul Agri-voltaic a fost configurat pentru a reflecta condițiile pedoclimatice locale, particularitățile culturilor și cerințele sectorului agroalimentar orientat spre export. Rezultatele arată că adoptarea unor astfel de tehnologii poate crește reziliența agricolă, asigura stabilitatea producției în anii dificili și susține extinderea exporturilor de produse agroalimentare competitive, reducând în același timp vulnerabilitățile alimentare interne.

6. Diseminarea rezultatelor la foruri științifice (obligatoriu)

Diseminarea rezultatelor la forumurile științifice pentru echipa de proiect a implicat partajarea rezultatelor cercetării cu comunitatea științifică mai largă, în urma căreia s-a facilitat schimbul de idei și s-a sporit vizibilitatea cercetărilor din cadrul proiectului. Prin urmare rezultatele cercetării au fost diseminate prin intermediul următoarelor forumuri științifice:

▪ **prezentări la conferințe:**

Prezentări orale:

1. STAYER, L. prezentarea cercetării elaborate de: STRATAN, A., LOPOTENCO, V., TOACA, Z., STAYER, L. Food Security Resilience Assessment. The Nineteenth International Conference on Management Science and Engineering Management. ICMSEM 2025. Lille, France 23–26 iulie 2025. <https://ase.md/republica-moldova-prezenta-activ-la-conferinta-internationala-icmsem-2025-din-lille-franta/>
2. STAYER, L. prezentarea cercetării elaborate de: IX. International Applied Social Sciences Congress - C-iasoS 2025. Endogenous determinants of agri-food exports in a small open economy: Evidence from the Republic of Moldova, 2016–2024. Sapienza University of Rome, Italy, 13-15 October 2025. <https://iasoscongress.org/en/>
3. STRATAN, A. prezentarea cercetării elaborate de: STRATAN, A. Determinants of the External Competitiveness of the Republic of Moldova: The Interaction Between Macroeconomic Factors and Sectoral Comparative Advantages. *Competitiveness and innovation in the knowledge economy*: 29th International Scientific Conference, 26-27 September 2025, Chișinău. Moldova. Disponibil: https://conference.ase.md/files/conferinte/main/Programme_and_Abstracts_2025_r5.pdf

4. TOACĂ, Z. prezentarea cercetării elaborate de: STRATAN, A., TOACA, Z., LOPOTENCO, V., STAYER, L. - Food exports and food security in the Republic of Moldova: an econometric interdependence analysis , 14 noiembrie 2025, <https://www.iccr.ugal.ro/wp-content/uploads/2025/11/1-Sectiunea-Economy-and-International-Business.pdf>

Prezentări de postere:

1. STRATAN, A., LOPOTENCO, V., STAYER, L. Transforming Food Security in the Republic of Moldova through the Agrovoltaic Concept. The 14th edition of the International Conference "Agriculture for Life, Life for Agriculture", organized by the University of Agronomic Sciences and Veterinary Medicine. Bucharest, România. 5-7 iunie 2025
2. STRATAN, A., LUCASENCO, E., SAKOVICI, V. Value-Added Agriculture in the Republic of Moldova Increasing the Export Potential and International Competitiveness. The 14th edition of the International Conference "Agriculture for Life, Life for Agriculture", organized by the University of Agronomic Sciences and Veterinary Medicine. Bucharest, România. 5-7 iunie 2025

▪ **publicații în reviste și culegeri științifice:**

1. STRATAN, A., LOPOTENCO, V., TOACA, Z., STAYER, L. Food Security Resilience Assessment. În: Assessment. In: Xu, J., Dabo-Niang, S., Binti Ismail, N.A., Gao, N. (eds) The Nineteenth International Conference on Management Science and Engineering Management. ICMSEM 2025. *Lecture Notes on Data Engineering and Communications Technologies*, vol. 264, Springer, Singapore 2025. https://doi.org/10.1007/978-981-95-1595-0_99 Disponibil: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-981-95-1595-0_99 (SCOPUS, Web of Science - Conference Proceedings Citation Index – Science (CPCI-S)).
2. TOACĂ, Z., STAYER, L., STRATAN, A., LOPOTENCO, V., COCIUG, V. (2025). Forecasting Moldova's monthly exports using autoregressive models with seasonal dummies. In: *Cogent Business & Management*, 2025, vol.12, issue 1. Disponibil online: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/23311975.2025.2519988> SCOPUS (IF: 3.3, Q 2)
3. STRATAN, A., LOPOTENCO, V., STAYER, L. The Impact of Climate Change on Food Security in the Republic of Moldova. In: *International Journal of Conservation Science*, 2025 vol. 16, Issue 3. Disponibil online: https://ijcs.ro/public/IJCS-25-03_22_Stratan.pdf SCOPUS (IF: 0.8, Q 1)
4. STRATAN, A., LOPOTENCO, V., STAYER, L. Transforming Food Security in the Republic of Moldova through the Agrovoltaic Concept. In: *Scientific Papers Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development*. 2025, vol. 25, issue 2, 835-843. ISSN 2284-7995. Disponibil: https://managementjournal.usamv.ro/pdf/vol.25_2/volume_25_2_2025.pdf (Web of Science, IF: 1.0, Q3).

5. STRATAN, A., LUCĂȘENCO, E., SAKOVICI, V. Value-Added Agriculture in the Republic of Moldova Increasing the Export Potential and International Competitiveness. In: *Scientific Papers Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development*. 2025, vol. 25, issue 2, 845-853. ISSN 2284-7995. Disponibil: https://managementjournal.usamv.ro/pdf/vol.25_2/volume_25_2_2025.pdf (Web of Science, IF: 1.0, Q3).
6. STRATAN, A., LOPOTENCO, V., STAYER, L., LUCĂȘENCO, E. (2025). Balancing exports and agri-food security - strategies for Moldova's agri-food resilience in the EU single market. In: *ACROSS Journal of Interdisciplinary Cross-Border Studies*, 2025, 9(4), 73-85. ISSN 2602-1463 Disponibil: <https://www.gup.ugal.ro/ugaljournals/index.php/across/article/view/9250> (DOAJ, EBSCO).
7. FALA, V., FALA, A. Assessing the export potential of basic agricultural products in Moldova through the lens of food security. In: *Economy and Sociology*, 2025, No. 2. ISSN 2587-4187. Disponibil: https://economy-sociology.ince.md/index.php/Economy_and_Sociology/issue/view/17 (DOAJ, REPEC)

▪ **evenimente științifice:**

1. Organizarea și desfășurarea mesei rotunde „**Securitatea alimentară și comerțul exterior: concluzii strategice pentru Republica Moldova**” *Dialog științific-aplicativ asupra rezultatelor proiectului Sporirea exportului principalelor produse agroalimentare din perspectiva consolidării rezilienței securității alimentare a Republicii Moldova*. (12 decembrie 2025) la ASEM. Disponibil pe: www.ase.md

▪ **platforme de diseminare:**

Distribuirea rezultatelor proiectului pe site-ul ” Agro export Moldova”. Disponibil pe: [Agro export Mold](#), unde sunt vizibile toate cercetările membrilor proiectului.

▪ **participări la expoziții internaționale:**

1. **EUROINVENT – Expoziția Europeană de Creativitate și Inovație (Iași, România),**– 10 mai 2025, în cadrul acestui eveniment echipa a participat cu 2 produse:
 - prezentarea proiectului – ”Sporirea exportului principalelor produse agroalimentare din perspectiva consolidării rezilienței securității alimentare a Republicii Moldova, Autori: Stratan Alexandru, Stayer Liliana, Sacovici Vasiliu, Lopotenco Viorica, Toacă Zinovia, Erhan Lica, Lucașenco Eugenia, Fală Victoria – Medalia de argint.
 - Monografia STRATAN, A., LOPOTENCO, V., LUCĂȘENCO, E., STAYER, L. *Studiu științific privind reziliența securității alimentare prin prisma comerțului exterior*. Chișinău: TANAVIUS, 2024. 180 p. ISBN 978-9975-167-73-4 – Diplomă de excelență.

Disponibil: Rezultatele participării 2025 –
https://www.euroinvent.org/cat/EUROINVENT_2025.pdf

▪ **rețele și discuții informale:**

Pe lângă prezentările formale, forumurile științifice oferă o oportunitate pentru interacțiuni informale. Evenimentele de networking, pauzele de cafea și întâlnirile sociale sunt momente cheie pentru discutarea rezultatelor într-un cadru mai relaxat, personal. Aceste interacțiuni pot duce la colaborări sau idei noi pentru interpretarea datelor.

7. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului (obligatoriu).

Impactul proiectului este multidimensional și poate avea efecte asupra cunoașterii, societății și economiilor. Aceste rezultate sunt interconectate și se consolidează reciproc în timp, având efecte asupra următoarelor elemente:

- **impact științific (contribuția la cunoștințele existente în domeniu):**

- au fost dezvoltate instrumente conceptuale și metodologice cu valoare inovativă, materializate în două obiecte de proprietate intelectuală: (1) *Food Security Resilience Index*; (2) *Matricea tridimensională, care corelează practicile UE de securitate alimentară cu prevederile Republicii Moldova*. Aceste rezultate reprezintă contribuții originale care extind baza teoretică și aplicativă a analizei interdependențelor dintre securitatea alimentară și potențialul de export. a fost consolidat capitalul uman prin extinderea competențelor profesionale ale echipei de cercetare, urmare a participării la activități de formare metodologică, perfecționare statistică și analiză aplicată în domeniul securității alimentare și al comerțului exterior.
- a fost promovată difuzarea cunoștințelor și a științei deschise prin publicații (9), participări la conferințe (6), colaborări cu terți (instituții internaționale - 3; instituții naționale – (4).

- **impact social:**

- au fost elaborate propuneri, în domeniul agriculturii sustenabile și transmise funcționarilor din Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare pentru a fi dezbătute la masă rotundă de lansare a *Studiului analitic privind reziliența securității alimentare prin prisma comerțului exterior în Republica Moldova*.
- a fost organizată și va fi desfășurată, o masă rotundă, de lansare a unui ghid colectiv, elaborat de membrii echipei de proiect, cu titlul „*Securitatea alimentară și comerțul exterior: concluzii strategice pentru Republica Moldova*” dialog științific-aplicativ asupra rezultatelor proiectului, la care vor fi dezbătute problemele legate de tematica proiectului, cu reprezentanții Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare și Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării și a asociațiilor de profil www.ase.md
- a fost elaborat un studiu pe o temă cu impact social și de mediu *The Impact of Climate Change on Food Security in the Republic of Moldova* și publicat în revista *International Journal of Conservation Science* (SCOPUS, IF: 0.8, Q 1), care este *open acces*.

▪ **impact economic:**

- au fost amplificate perspectivele economice ale sectorului agroalimentar prin dezvoltarea unor instrumente analitice care permit evaluarea realistă a potențialului de export și corelarea acestuia cu reziliența alimentară.
- au fost consolidate avantajele economice ale principalelor produse agroalimentare prin elaborarea metodologiilor de analiză a *beneficiilor și costurilor exporturilor în raport cu pilonii securității alimentare*.
- au fost generate rezultate cu impact economic direct prin construirea *indicelui sintetic al rezilienței alimentare*, utilizat pentru calibrarea deciziilor comerciale și pentru optimizarea structurii producției exportabile.
- a fost îmbunătățit procesul didactic la ASEM prin intermediul publicării a *Studiului analitic privind reziliența securității alimentare prin prisma comerțului exterior*, care poate fi accesat pe platforma proiectului;

▪ **impact tehnologic:**

- au fost diseminate informații, transmise cunoștințe în domeniul proiectului prin intermediul site-ului elaborat: Agro export Moldova. Disponibil pe: [Agro export Moldova](#).
- a fost elaborat un studiu pe o temă cu impact tehnologic *Transforming Food Security in the Republic of Moldova through the Agrovoltic Concept* și publicat în Scientific Papers Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development (Web of Science, IF: 1.0, Q3), care este open acces.
- au fost dezvoltate resurse tehnologice relevante pentru proiect prin integrarea și utilizarea platformelor digitale de analiză statistică și modelare (R, XLSTAT, baze internaționale de date), ceea ce a modernizat procesul de evaluare a potențialului de export și al rezilienței alimentare.
- a fost creat un suport tehnologic avansat în cadrul proiectului prin elaborarea și validarea instrumentelor inovative - *Food Security Resilience Index, Matricea tridimensională, Forecasting Moldova's monthly exports using autoregressive models with seasonal dummies, PCA Projection by Food Climate Vulnerability Index* - care reprezintă soluții digitale aplicabile în evaluarea interdependențelor dintre comerțul exterior și securitatea alimentară.

8. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului (opțional)

- Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare;
- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;
- Asociația Fermierilor din Republica Moldova;
- Federația Agricultorilor din Republica Moldova (FARM).

9. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului (opțional)

- Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați;
- Organizația Interprofesională Națională ”ProdCOM Legume-Fructe” din România;
- Tehnology Transfer Office Limited, Marea Britanie.

10. Dificultățile în realizarea proiectului: financiare, organizatorice, legate de resursele umane etc. (opțional)

11. Recomandări, propuneri (opțional).

Conducătorul de proiect / dr. hab., prof. univ. acad. al AȘM Alexandru STRATAN

Data: _____

LȘ

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în anul 2025

Denumirea proiectului ” Sporirea exportului principalelor produse agroalimentare din perspectiva consolidării rezilienței securității alimentare a Republicii Moldova”

Cifra proiectului: 23.70105.5107.07

Echipa de proiect reprezentată de cercetători din cadrul Academiei de Studii Economice a Moldovei și-a propus pe parcursul anului 2025 să realizeze următorul scop: dezvoltarea unei sinteze strategice care să fundamenteze relația dintre dezvoltarea exporturilor agroalimentare și reziliența alimentară, în vederea definirii unor direcții de intervenție sustenabile și coerente. Pentru realizarea scopului propus în cadrul cercetării a fost aplicat un mix de metode complexe (*analiza cantitativă* (modele econometrice) și *analiza calitativă* (analiza și sinteza)) și executate următoarele obiective: - determinarea potențialului de export al produselor agroalimentare de bază ale RM sub incidența riscurilor securității alimentare; - dezvoltarea soluțiilor de sporire a exportului din perspectiva rezilienței securității alimentare în contextul vulnerabilităților; - transferul rezultatelor cercetării autorităților publice centrale și dobândirea capacităților de dezvoltare pentru proiecte internaționale. Rezultatele obținute au evoluat, în perioada de raportare, de la faza de evaluare (*-indicele sintetic al rezilienței securității alimentare în acord cu exportul produselor agroalimentare;* - *setul de indicatori climatici aplicabili evaluării potențialului de export și a rezilienței securității alimentare;*- *metodologia evaluării beneficiilor și costurilor exportului principalelor produse agroalimentare pentru cei patru piloni ai securității alimentare, în contextul vulnerabilităților interne și externe*) până la faza de recomandări (*- cadrul de soluționare a fortificării potențialului exportului, reieșind din reziliența securității alimentare;* - *soluții de optimizare a potențialului exportului principalelor produse agroalimentare prin prisma rezilienței securității alimentare, aranjate după complexitate*) și conturare a mecanismului de implementare (*- platforma tehnologică inovatoare pentru reziliența producției agroalimentare și extinderea exporturilor;* - *mecanismul sporirii competitivității produselor agroalimentare de bază ale RM din optica securității alimentare*).

Rezultatele obținute în activitatea de cercetare sunt reflectate în următoarele valori ale indicatorilor de performanță: a) numărul publicațiilor, total: 9, inclusiv pe categorii: capitole în monografii internaționale – 1 (1 capitol în bazele de date SCOPUS, Web of Science - Conference Proceedings Citation Index – Science (CPCI-S); publicații în: reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS: cu factor de impact mai mare decât 3 – 1 articol, cu factor de impact între 0.8 și 2.9 – 3 articole; în alte reviste din străinătate recunoscute – 1 articol; în reviste din Registrul National al revistelor de profil -1 articol; cărți (cu caracter informativ) -1; teze în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională – 1; obiecte de proprietate intelectuală depuse – 2; evenimente științifice la tematica proiectului organizate– 1; participarea la expoziții internaționale – 1 cu 2 produse (obținerea medaliei de argint și a diplomei de excelență).

Rezultatele proiectului sunt interconectate și se consolidează reciproc în timp, având efecte asupra următoarelor elemente: științific, social, economic și sociologic.

Summary of project activity and results achieved in 2025

Project Title "Increasing the main agri-food products export from the perspective of strengthening the Republic of Moldova's food security"

Project code: 23.70105.5107.07

The project team represented by researchers from the Academy of Economic Studies of Moldova has set itself the following goal during 2025: to develop a strategic synthesis that would substantiate the relationship between the development of agri-food exports and food resilience, in order to define sustainable and coherent directions of intervention. To achieve the purpose proposed in the research, a mix of complex methods was applied (quantitative analysis (econometric models) and qualitative analysis (analysis and synthesis)) and executed the following objectives: - determining the export potential of the basic agri-food products of the Republic of Moldova under the incidence of food security risks; - developing solutions to increase exports from the perspective of food security resilience in the context of vulnerabilities; - transferring research results to central public authorities and acquiring development capacities for international projects. The results obtained evolved, during the reporting period, from the evaluation phase (- the synthetic index of food security resilience in accordance with the export of agri-food products; - the set of climate indicators applicable to the assessment of export potential and food security resilience; - the methodology for assessing the benefits and costs of exporting the main agri-food products for the four pillars of food security, in the context of internal and external vulnerabilities) to the recommendations phase (- the solution framework for strengthening export potential, based on food security resilience; - solutions for optimizing the export potential of the main agri-food products from the perspective of food security resilience, arranged by complexity) and outlining the implementation mechanism (- the innovative technological platform for the resilience of agri-food production and the expansion of exports; - the mechanism for increasing the competitiveness of the Republic of Moldova's basic agri-food products from the perspective of food security).

The results obtained in the research activity are reflected in the following values of the performance indicators: a) number of publications, total: 8, including by categories: chapters in international monographs – 1 (1 chapter in the SCOPUS, Web of Science - Conference Proceedings Citation Index – Science (CPCI-S) databases; publications in: journals in the Web of Science and SCOPUS databases: with an impact factor higher than 3 – 1 article, with an impact factor between 0.8 and 2.9 – 3 articles; in other recognized foreign journals – 1 article; in journals from the National Register of specialized journals - 1 article, books (of an informative nature) -1; theses in the proceedings of national scientific conferences with international participation – 1; intellectual property objects submitted – 2; scientific events on the project topic organized – 1; participation in international exhibitions – 1 with 2 products (obtaining a silver medal and a diploma of excellence).

The project results are interconnected and mutually reinforce each other over time, having effects on the following elements: scientific, social, economic and sociological.

Conducătorul de proiect **dr. hab., prof. univ. acad. al AȘM Alexandru STRATAN**
Data: _____

LȘ

Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice
publicate în anul 2025 în cadrul proiectului
Sporirea exportului principalelor produse agroalimentare din perspectiva consolidării
rezilienței securității alimentare a Republicii Moldova

2. Capitole în monografii internaționale

1. STRATAN, A., LOPOTENCO, V., TOACA, Z., STAYER, L. Food Security Resilience Assessment. In: Assessment. In: Xu, J., Dabo-Niang, S., Binti Ismail, N.A., Gao, N. (eds) The Nineteenth International Conference on Management Science and Engineering Management. ICMSEM 2025. *Lecture Notes on Data Engineering and Communications Technologies*, vol. 264, Springer, Singapore 2025. https://doi.org/10.1007/978-981-95-1595-0_99 Disponibil: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-981-95-1595-0_99 (SCOPUS, Web of Science - Conference Proceedings Citation Index – Science (CPCI-S)).

4. Articole în reviste științifice

4.1. în reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS

2. TOACĂ, Z., STAYER, L., STRATAN, A., LOPOTENCO, V., COCIUG, V. (2025). Forecasting Moldova's monthly exports using autoregressive models with seasonal dummies. In: *Cogent Business & Management*, 2025, vol.12, issue 1. Disponibil online: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/23311975.2025.2519988> SCOPUS (IF: 3.3, Q 2)

3. STRATAN, A., LOPOTENCO, V., STAYER, L. The Impact of Climate Change on Food Security in the Republic of Moldova. In: *International Journal of Conservation Science*, 2025 vol. 16, Issue 3. Disponibil online: https://ijcs.ro/public/IJCS-25-03_22_Stratan.pdf SCOPUS (IF: 0.8, Q 1)

4. STRATAN, A., LOPOTENCO, V., STAYER, L. Transforming Food Security in the Republic of Moldova through the Agrovoltic Concept. In: *Scientific Papers Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development*. 2025, vol. 25, issue 2, 835-843. ISSN 2284-7995. Disponibil: https://managementjournal.usamv.ro/pdf/vol.25_2/volume_25_2_2025.pdf (Web of Science, IF: 1.0, Q3).

5. STRATAN, A., LUCASENCO, E., SAKOVICI, V. Value-Added Agriculture in the Republic of Moldova Increasing the Export Potential and International Competitiveness. In: *Scientific Papers Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development*. 2025, vol. 25, issue 2, 845-853. ISSN 2284-7995. Disponibil: https://managementjournal.usamv.ro/pdf/vol.25_2/volume_25_2_2025.pdf (Web of Science, IF: 1.0, Q3).

4.2. în alte reviste din străinătate recunoscute

6. STRATAN, A., LOPOTENCO, V., STAYER, L., LUCASENCO, E. Balancing exports and agri-food security - strategies for Moldova's agri-food resilience in the EU single market. In: *ACROSS Journal of Interdisciplinary Cross-Border Studies*, 2025, 9(4), 73-85. ISSN 2602-1463
Disponibil: <https://www.gup.ugal.ro/ugaljournals/index.php/across/article/view/9250> (DOAJ, EBSCO)

4.3. în reviste din Registrul National al revistelor de profil, cu indicarea categoriei

7. FALA, V., FALA, A. Assessing the export potential of basic agricultural products in Moldova through the lens of food security. In: *Economy and Sociology*, 2025, No. 2. ISSN 2587-4187.
Disponibil: https://economy-sociology.ince.md/index.php/Economy_and_Sociology/issue/view/17 (DOAJ, REPEC) (B+)

7. Teze ale conferințelor științifice

7.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

8. STRATAN, A. Determinants of the External Competitiveness of the Republic of Moldova: The Interaction Between Macroeconomic Factors and Sectoral Comparative Advantages. *Competitiveness and innovation in the knowledge economy: 29th International Scientific Conference*, 26-27 September 2025, Chișinău: Book of Abstracts. ASEM, 2025, p.61. Disponibil: https://conference.ase.md/files/conferinte/main/Programme_and_Abstracts_2025_r5.pdf

8. Alte lucrări științifice (recomandate spre editare de o instituție acreditată în domeniu)

8.1. cărți (cu caracter informativ)

8. STRATAN, A., LOPOTENCO, V., LUCAȘENCO, E., STAYER, L. *Studiu analitic privind reziliența securității alimentare prin prisma comerțului exterior în Republica Moldova*. Chișinău: ASEM, 2025. 124 p. Disponibil pe: [Agro export Moldova](#)

9. Brevete de invenții și alte obiecte de proprietate intelectuală, materiale la saloanele de invenții

10. STRATAN, A., LOPOTENCO, V., STAYER, L. *Food Security Resilience Index*. Certificate de înregistrare a obiectelor dreptului de autor și drepturilor conexe. Seria OȘ:, Nr 8194 din 10.06.2025.

11. STRATAN, A., LOPOTENCO, V., STAYER, L., LUCAȘENCO, E. *Matricea tridimensională, care corelează practicile UE de securitate alimentară cu prevederile Republicii Moldova*. Certificate de înregistrare a obiectelor dreptului de autor și drepturilor conexe. OȘ:, Nr 8193 din 10.06.2025.

Conducătorul de proiect:

dr. hab., prof. univ., acad. al AȘM Stratan Alexandru

Data: _____

LȘ

**Executarea devizului de cheltuieli,
conform anexei nr. 2.3 din contractul de finanțare pentru anul 2025
Cifrul proiectului: 23.70105.5107.07**

Cheltuieli, mii lei				
Denumirea	Cod		Anul de gestiune	
	Eco (k6)	Aprobat	Modificat +/-	Precizat
Remunerarea muncii temporare	211200	272,9		272,9
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	212100	65,5		65,5
Deplasări în interes de serviciu peste hotare	222720	94,8	-3,1	91,7
Servicii medicale	222810			
Servicii editare	222910			
Servicii de protocol	222920	1,8	-1,4	0,4
Servicii de cercetări științifice	222930			
Servicii neatribuite altor aliniate	222999	21,0	-0,1	20,9
Cheltuieli curente neatribuite la alte categorii	281600	6,3		6,3
Cheltuieli curente neatribuite la alte categorii	281900	34,2	+4,6	38,8
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizite de birou	316110			
Procurarea activelor nemateriale	317110	3,5		3,5
Procurarea materialelor pentru scopuri didactice, științifice și alte scopuri	335110			
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizitelor de birou	336110			
Total		500,0		500,0

**Prorector pentru cercetare
și parteneriate:**

Cociug Victoria, dr.

Economist (contabil):

Guțu Nadejda

Conducătorul de proiect:

dr. hab., prof. univ., acad. al AȘM

Stratan Alexandru

Data:

LȘ

Componenta echipei conform contractului de finanțare 2024

Cifrul proiectului 23.70105.5107.07

Echipa proiectului conform contractului de finanțare (la semnarea contractului) pentru 2024						
Nr	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării	Data eliberării
1.	Stratan Alexandru	1976	dr. hab	0,25	02.01.2025	31.12.2025
2.	Lopotenco Viorica	1972	dr. hab	0,5	02.01.2025	31.12.2025
3.	Sacovici Vasilii	1949	dr. hab	0,25	02.01.2025	31.12.2025
4.	Erhan Lica	1984	dr.	0,25	02.01.2025	31.12.2025
5.	Toacă Zinovia	1964	dr.	0,25	02.01.2025	31.12.2025
6.	Fala Victoria	1983	dr.	0,25	02.01.2025	31.12.2025
7.	Lucașenco Eugenia	1985	drd.	0,5	02.01.2025	31.12.2025
8.	Staver Liliana	1985	drd.	0,5	02.01.2025	31.12.2025

Prorector pentru cercetare
și parteneriate:

Cociug Victoria, dr.

Economist (contabil):

Guțu Nadejda

Conducătorul de proiect:

dr. hab., prof. univ., acad. al AȘM

Stratan Alexandru

INFORMAȚIE SUPLIMENTARĂ

1. **Nu vor fi examinate** rapoartele incomplete, fără toate semnăturile și parafa instituției și care nu corespund cerințelor de tehnoredactare (pct. 6).
2. Rapoartele anuale privind implementarea proiectelor ce implică activități de cercetare **pe animale** vor fi însoțite de avizul Comitetului de etică național/instituțional în corespundere cu HG nr.318/2019 *privind aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Comitetului național de etică pentru protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice* (https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=115171&lang=ro).
3. Rapoartele anuale privind implementarea proiectelor ce implică activități de cercetare **cu implicarea subiecților umani** vor fi însoțite de avizul Comitetului instituțional de etică a cercetării, în corespundere cu prevederile *Convenției europene pentru protecția drepturilor omului și a demnității ființei umane față de aplicațiile biologiei și medicinei*, adoptată la Oviedo la 04.04.1997, semnată de către RM la 06.05.1997, **ratificată prin Legea nr. 1256-XV din 19.07.2002, în vigoare pentru RM din 01.03.2003**) și a protocoalelor adiționale.
4. **Nu pot fi prezentate informații identice în Rapoartele anuale ale mai multor proiecte.**
5. Se acceptă publicațiile în care expres sunt stipulate datele de identificare ale proiectului (denumire și/sau cifrul).
6. **Cerințe de tehnoredactare a Raportului:**
 - a) Se va exclude textul în culoare roșie din raport, întrucât reprezintă precizări referitor la informația solicitată (de ex. *denumirea și cifrul, perioada de implementare a proiectului, anul/anii; nume, prenume; etc.*).
 - b) Câmpurile cu mențiunea „*optional*” se completează dacă sunt rezultate ce se încadrează în activitățile respective. În absența rezultatelor, câmpurile rămân **necompletate (nu se exclud rubricile respective)**.
 - c) Raportul se completează cu caractere TNR – 12 pt, în tabelele referitor la buget și personal – 11 pt; interval 1,15 linii; margini: stânga – 3 cm, dreapta – 1,5 cm, sus/jos – 2 cm.
 - d) **Copertarea se va face după modelul european – spirală.**